

219
3
1075. m/3
3
ΕΓΚΩΜΙΟΝ

τῆς εἰρήνης.

Laudatio pacis.

Ioanne Lelando Antie
quario autore.

37
11 21
403
AD INGENVOS PACIS
CVLTORES.

Candida *syncera* colitis qui munera Pacis,
Concinite hæc melicis carminis leta sonis.
Festa dies nobis quæ Pacem reddidit almam
Sublatis tenebris rettulit omne iubar.
Concordes igitur ueneremur pectore Christum
Autorem lucis, præsidiumq; ratum.

Londini anno
M.D.XLVI.

ΕΥΚΡΙΣΙΣ.

Prima rosis sedes picta debetur in horto,
 Proximam ex a prima lilia cana tenent.
 Illae Sidoniae tinguntur murice gentis:
 Haec sunt Sithonia candidiora niue.
 Illas noster amat tanquam sua stēmata Princeps:
 Haec etiam summo Gallus honore colit.
 Lilia purpureis Dij seruent iuncta rosetis,
 Vernet ut in ferris Pacis amica Quies.

Encomium pacis

Ioanne Lelando Antiquario

autore.

*Artia bella canant alij, gla:
diósque cruentos.*

*Meiuuat eximiae felicia numina
Pacis*

*Carminē conspicuo uel ad astra
extollere pura.*

*Aspirate mihi radiantia lumina cœli,
Incepitque meis iustas extendite uires.
Tu quoque clare Pater Patriæ, qui gloria Regum
Prima Henrice nites uotis nunc annue nostris.
Sic mea Musa suas præstabit candida partes,
Atque manu facili roseam bene læta coronam
Contextet, niueæ quæ tempora festa serenet
Pacis, prætereà titulos & conferat amplos.*

*I*uppiter omnipotens celsi qui rector olympi
Iudicio quodam maturo prospicit orbi,
Arbitrioque uices rerum sic temperat æquo,
Ut se perpetuum monstret Dominumque, Deumque,
Et genus humanum contrahet mitius omne:
Hac ratione tamen Pater ut compareat esse
Communis populi, leges quoque sanciat almas,

Illius imperium per quas grex candidus usque
 Suspiceret, coleret meritósque referret honores.
 Quóque uel intentos animos ut redderet ille
 Officiúmque suum præstarent pectore læto
 Talia sponte tulit, mortales qualia nulli
 Dona sibi que suisque ausi sperare futura.
 Auricomum solem fecit lunámque serenam,
 Sedibus inque suis fulgentia sidera certis.
 Aequora constituit uastas cingentia terras.
 Aëra diffudit, tum, qui supereminet, ignem.
 Terra suos fructus parit admirabile munus
 Et natura uirens pictis colludit in hortis.
 Hinc pascunt oculos flores uariósque nitore.
 Nec sic contenti tales emittere formas
 Spirant ambrosium quid nescio, nectar et illud.
 Spiritus exhalat, suauem quoque reddit odorem,
 Et bifores resouet confragrans gratia nares.
 Quid nunc commemorem sylvas, saltusque ferarum,
 Insinuémue choros autum quæ carmina fundunt?
 Ista canet querulis modulis philomela canora,
 Cuius in arguto sic adsonat ore camæna
 Mulceat ut sylvas resonas, cælúmque supremum.
 Ecquid pontus habet salsis qui perfluit undis.
 Squamigeros pisces fouet arduus inter et illos
 Corpora lunantem delphinum lubrica primum
 Constituit, meritò, refluís quòd concitus undis

Alcius

PACIS.

3

Altius insultet, uiuasque exhauriat auras,
 Et sit præterea puerorum notus amator,
 Denique quod melicos concentus diligat omneis.
 Forsitan Henricus tulit hinc Vale sius ille
 Dulce decus Galli præclaræ insignia famæ,
 Egregijq; sui titulum cognominis altum.
 Aër me repetit liquido qui candet in orbe,
 Atque potens ignis qui uitam, qui que calorem
 Subsidio quodam confert sua munera largus.
 Hic mea non patitur iam longum causa recessum.
 Et quæ præcedunt æterni dona Tonantis
 Magna fuere quidem, recteq; monentia plebem,
 Ut memores illi complerent iussa Magistri,
 Ne maiestatis læsæ per crimina nota
 Supplicium ingrueret, meriti quoque pœna flagelli.
 At collata nouis, quæ fulgent, quæque sequuntur
 Exemplis solidis, adsit modo censor acutus,
 Parua uidebuntur. Diuinus spiritus ultrò
 Obtulit ingenium uiuum, fontesq; perennes,
 Vnde & defluerent rationis commoda magna,
 Auxilio quorum uirtus constaret amica.
 Ad cumulum redijt Diui indulgentia Patris
 Promittitq; suis amplissima munera Pacis,
 Dum recolunt terras, cœliumq; deinde coruscum
 Hac lege indicta acri, ut quilibet illius alma
 Mandata obseruet noctesq;, diesq; fidelis.

Quare tanta Dei cum sit clementia nostri.
 O memores niueo reddamus pectore grates.
 Omneq; sidereum pulset uox consona cælum.
 Et quoniam Pax nunc, post tristia fulmina belli
 Post tonitru horrifonū, quale ante hac audiit orbis
 Nullum, post miseras cædes, clademq; frequentem
 Per mare, per terras factam, collucet abunde,
 Aureus ac tenebras ueluti sol pellit iniquas,
 Conspicuumq; refert diuino numine lumen
 Optatum toties uotis, & supplice mente,
 At uix speratum, contraria Marte parante.
 Mars perijt uictus, discedite tela cruenta.
 Fulminei uomitus sileant, strepitusq; sonori.
 In lucem redijt tandem Pax optima rerum.
 Salue festa dies, qua non illustrior ulla
 Splenduit à Christo nato, quo tempore fausto
 Angelicus cecinit chorus ille suauia planè
 Carmina, sinceram bene constituentia Pacem.
 Quæis ego tam niueis signem de more lapillis
 Nomina clara tui generis Virgo inclyta Virgo?
 Aut quibus eximie uernis tua tempora fertis
 Festa modis multis iusta cum laude coronem?
 Purpureæ, mea cura, rosæ lucere serena
 Fronte tua cupiunt, & latos addere honores.
 Palladius ramus uehementer poscit id ipsum.
 Signa ferax præ se fert tutæ Pacis oliua.

Illa triumphalis laurus uictoribus olim
 Cognita rite tuum caput exornabit amœnum.
 Conuicit rigidum tua sic præsentia Martem
 Ut profugus tandem, spe nulla parte fauente,
 Sarmaticam gentem, Geticamq; reuiceret ille.
 Quam uellem nitidis tua pingere facta tabellis.
 In medio Dea celsa foro uel tota niteres,
 Ut conuecta suis pulcherrima Cynthia plaustis.
 Artificem sed me pictorem nulla uenustas
 Constituit felix, uel docta Camæna poetam.
 Mellifluum ista petunt Nasenem, gloria cuius
 Sidereis totum radijs dispersa per orbem.
 Hæc eadem poscunt Pontani lumina clari,
 Qui decus omne nitet Musarum dulce canentium.
 Hic ego nunc inter positus saxumq; sacrumq;
 Distineor, mea mens & pendula fluctuat usq;
 Ut desint iustæ uires, tamen ipsa uoluntas
 Me iubet, hortatur, monitisq; impellit amicis,
 Ne piger officij uidear desertor honesti,
 Accumulare tuas deducto carmine laudes.
 Non subterfugiam, lapis atq; mouebitur omnis,
 Ut tua laus uireat latæ per climata terræ
 Pax sincera parens, & nuerix clara Quietis.
 Commendo interea zephyris mea uela secundis
 Nauiget ut tuto nunc læta carinula portu.
 Principio referam genus immortale beatæ

Pacis, & insignem, spectatumq; illius ortum.
 Aetherei summus cœli qui Rector & unus
 Cuncta uidens solidè quæ fecerat esse corusca
 Progenuit nitidam diuino numine Pacem,
 Quæ cœlo exoriens ueluti noua stella, micaret
 In terris etiam, radijs speciosa serenis
 Lenis & humanas mentes componeret ipsa.
 Virgo sui patris complet pia iussa renidens,
 Conspicuumq; auro conscendit splendida currum,
 Et comites secum ducit Virtutis alumnas
 Inter quas micuit felix Astræaq; uirgo.
 Cuius concinuit laudes hoc carmen Arati:
 Non dum uesanos rabies nudauerat enses,
 Nec consanguineis fuerat discordia nota.
 Hæc ille eximius uates qui sidera pinxit.
 Pluraq; personuit, nempe ut crescentibus inter
 Mortales uitijs sphaeram conscenderit altam
 Et cœli sortita locum, quâ proximus illi
 Tardus in occasum sequitur sua plaustra Bootes
 Proxima colluxit læto Concordia uultu
 A Græcis toties, & decantata Latinis.
 Subsequiturq; Quies cœlestis & illa propago.
 Aduenere simul Pietas, Probitasq; decora,
 Mitis & eximio Clementia nomine dicta.
 Desuit officio nec casta Modestia sacro.
 Nec bene grata Charis munus neglexit honestū,
 Quæ

PACIS.

7

Quæ se indiuiduam comitem quoq; præstitit ultro
Vidit amicitia hæc, & festum circinat orbem,
Filiolumq; suum secum deduxit Amorem.
Denique candidulæ, redolentiaserta ferentes,
Palladiósque manu quassantes undique ramos,
Lilia & insignis candoris mungera nota,
Nymphæ omnes comites ^{summe} uenerantur ouantem
In terris Pacem, resonantq; præcantia uerba.
Talia conspiciens læto Deus enitet ore,
Prospicit humano & generi mitissimus ipse,
Admonet atq; pius per leges perque prophetas
Seruandam Pacem, quæ lucida præmia confert.
Quid quod & æterni patris quoq; filius ille
Æternus Christus nostræ spes unica uitæ:
Horrida non uenit sparsurus bella per orbem,
Semina sparsurus potius felicia Pacis,
Vnde alacer populus fructum desumeret amplum?
Sed nec Apostolici quicquam docuere ministri
Quod niueam Pacem conuelleret, atq; quietem,
Rectius instabant ut latè cresceret illa.
Paulus præco Dei sic Pacis numina laudat,
Prædicat, extollit reliquis cordatior unus,
Collocet ut rarum supremo munus olympo.
Splendida ut hic mittã scripturæ lumina sacræ.
Non desunt ueterum monumenta illustria multa
Græcorum, celebrant quæ sic pia munera Pacis
Lauris

Laurigeræ, ut solam resonis concentibus illam
 Certantes sublimè ferant ad sidera dignam.
 Euripides tragicæ qui gloria prima camœnæ
 Pacem describens opulentam, tūmque beatam
 Nominat, hæc addens: Inter pulcherrima Divas.
 Atque alibi: Quantum bello potiôrque serena
 Sit pax in primis quæ Musas promouet almas,
 Luctibus ac aduersatur, sobolisq; suâui
 Dexteritate, hinc atq; opibus congaudet optimis.
 Huius Aristophanes quoq; uates cōprobat omne
 Iudicium, laudes Pacis prædiuitis augens.
 Bacchylides cecinit sacer in Pæani! us ista:
 Maxima quæque refert mortalibus aurea Pacis
 Progenies. Pacē cōmīdat docti q; musa Philonis:
 Hæc et cōmemorat: Nunc id, quod perplacet, ipsa
 Inueni. Confer quæ sunt tua munera largè.
 Nuptiolas, prolem, cognatos, diuitiâsq;
 Corporis & sani uires, uinumq; suæue.
 Hactenus Aoni celeberrunt carmine Pacem
 Sideream uates. Succedent moxq; Latini
 Officij memores, alimæ & præconia Pacis
 Candida mellifluis resonabunt uocibus aptè.
 Sulmonense decus Naso, qui floruit illo
 Tempore, quo uasti felix Oclauius orbis
 Imperium tenuit tranquilla pace quietum.
 Hæc cecinit planè dignissima carmina cedro.

Illis

PACIS.

9

Illic tersa dies ubi fastos Musa celebrat:
 Frondibus Attiacis comptos redimita capillos
 Pax ades, & toto mitis in orbe mane.
 Dum desunt hostes, desit quoque causa triumphi.
 Tu Ducibus bello gloria maior eris.
 Insuper bos uersus uates meditatur ibidem:
 Sub iuga bos ueniat, sub terras semen aratas.
 Pax cererem nutrit, Pacis alumna Ceres.
 Rursus & in libris de arte hæc conscribit amādi:
 Candida Pax homines, trux decet ira feras.
 Ingerit & se nunc facunda Camæna Tibulli:
 Interea Pax arua colat Pax candida primum.
 Duxit ad aratros sub iuga curua boues.
 Pax aluit uites, & succos condidit uinæ,
 Funderet ut nato testa paterna merum.
 Pace bidens, uomerq; uigent, at tristia duri
 Militis in tenebris occupat arma situs.
 Silius Italicus canit hæc: Pax optima rerum
 Quas homini nouisse datum. Pax una triumphis
 Innumeris potior. Pax custodire salutem
 Et ciues æquare potens. Sic Silius ille.
 Sunt oratorum etiam monumenta, uenustant
 Quæ uel compositæ sublimia nomina Pacis.
 Isocrates rhetor, cum dulcis, tum bonus, acri
 Concuſsit bellum sceleratum fulmine linguæ.
 Causa quidem nota est. Pacis fuit ille patronus
 bij Innocuæ,

Innocuæ, didicit pius & seruire clienti,
 Quam sic à teneris dilexit gratior annis
 Virginis ut coleret præsentia numina diuæ.
 Alter & orator scripsit, fuit ille Latinus,
 Talia uir totus prudens de pace togata:
 Paruæ res crescunt, modo sit concordia præsens.
 Dissipat infelix discordia maxima quæque.
 Nil aliud uerbis docuit concordibus istis,
 Munera quàm Pacis medijs complectitur ulnis.
 Præterea & numerus doctiorū applaudit amicæ
 Paci, sed longo deducere singula filo
 Tempus non patitur breue nunc. Succinctus ergo
 Musa suas partes præstabit, nec tamen illa
 Transiliet temerè sincera pacis honores.
 Bellum tristis hyems, sit fas mihi dicere uerum,
 Omnia corrumpit, ueluti populator iniquus.
 Nec sperare sinit quicquam, quod dulce futurum
 Vtile quòdque fiet. tanta indignatio creuit.
 Veris at effigies. Pax est ipsissima læti,
 Ac sperare iubet felix felicia semper,
 Rebus & humanis affulget ut Hesperus illa.
 Cultores repetunt agros, hortiq; renident
 Floribus eximie pictis. Pecudes & opime
 Pascuntur. Villæ passim ædificantur in agris.
 Oppida mox instaurantur collapsa, suisq;
 Hinc extructa locis ornantur, & aucta profuse
 Insolitum

PACIS.

11

*Insolitum ostentant per lumina clara nitorem,
 Vis q̃ salutiferæ legis uiget undique tota.
 Cognitione ualens uera res publica floret,
 Religioque suis innititur alta columnis.
 Urbibus in medijs ipsis æquumque, bonumque
 Præualeat, ac morum candor generosior omnis.
 Porroque artificum prudens industria late
 Incalet, & tenuis paupertas sentit amicum
 Subsidium. Viduas defendit cura patroni,
 Splendidior solito & collucet diuitis aula.
 Ocia felicem reddent tranquilla senectam,
 Vilis & annonæ precium non comprimet ullum.
 Gloria uera pios ornabit laudibus omnes
 Emeritis, pœnasq̃ licentia praua malorum
 Sentiet illa graueis, scelera & deflebit amarè.
 Amissus iuuenum bello grex restituetur.
 Virgo frequens nubet delecto chara marito,
 Et numerosa cohors reparabit damna cadentum,
 Pacatusq̃ maris reflui furor improbus ille
 Mercatoris opes domino sua fœnora reddet.
 Denique sedulitas studiorum clara bonorum
 Eloquijq̃ decus fama super æthera notum,
 Ingenium quotquot felix ostendit & artes,
 Nunc depressa modis multis, magnisq̃ ruinis
 Ad libertatem niue am spe freta redibunt.
 Annuat his uotis Pax officiosa, benigna,*

ENCOMIUM

Candida, & extollat nitidæ Virtutis alumnos.

*Hæc ego concinui diuinæ Pacis amator
Qualiacunque mei commonstrans gaudia cordis.
Te superi faciles conseruent maxime Regum
Henrice, Eadwardumq; tuum. Flos inclytus ille
Nobilium decus & puerorum gloria prima.
Conseruent etiam Dij magni fœdera longum
Pacis oliuiferæ, ut tu clarissime Victor
In terris uigeas Franciscotunctus amico
Gallorum Domino summo, Regique potenti.
Sic utriusq; suis florebit fama nitelis,
Lætus & applausum populus dabit ore canoro.*

FINIS.

APPLAVSVS.

*V*ictor iô uiuat felix Henricius annos
Nestoreos, magnus solidæ uirtutis amator,
Christiadumq; fidem defendat fortiter almam,
Pergat & amplecti pulcherrima munera Pacis.
Viuat iô uiuat Gallorum maximus heros
Franciscus, niueam qui Pacem prætulit atro
Bello discutiens tenebras, solemq; reposcens.
Viuat iô Princeps Eadwardus, Phosphorus ille

Exprimat, & patrem uultu, factisq; serenum.
 Viuat iō Henricus Delphini nomine splendens
 Prima iuuentutis qui gloria dicitur esse.
 Viuat iō refluī Neptuni notus alumnus,
 Nereidūque decus Dudlēgus festa reuinctus
 Tempora Apollineis ramis, quem Regia Galli
 Nunc recte medijs genuina amplectitur ulnis,
 Officijque uices generosior usq; rependit.
 Viuat iō Hanbaultus, quē Gallica littora cantant,
 Extollunt, celebrant, quod præsint nauibus altis,
 Oceani tumidas compescat Reclor & undas:
 Quem nunc præterea præsentem Regia diui
 Celsior Henrici collaudat, suscipit, ornat.

LONDINI.

Apud Reynerum Wolsium in
 cœmiterio Paulino, ad
 æneum serpentem.
 Anno M.D.XLVI.
 mense Augusto.